

ISTORIE MEDIEVALĂ ȘI MODERNĂ

Formarea și evoluția relațiilor de vasalitate în Evul Mediu timpuriu (sec. VII-IX)

Pavel COCĂRLĂ

După terminarea Marii Migrații a neamurilor barbare (sec. VII), în partea de vest a continentului European, au fost formate regate în care a continuat diferențierea socială a populației. Foștii conducători ai uniunilor tribale au devenit regi cu drept suprem de proprietate asupra pământurilor cucerite. Deoarece pământul a devenit principala sursă de existență, rudele și persoanele apropiate regelui (ulterior mica nobilime) au primit pământ (feuda) cu condiția îndeplinii anumitor servicii (cu preponderență militare). Aceste persoane au căpătat denumirea de *vasali* (de la cuvântul celtic *gwas*, *gwassawl* – slujitor; prin latinizare a căpătat forma *vassus*, *vassalus* – slugă). Documentele medievale (din sec. VII-IX) accesibile (în special din Regatul francilor și din Regatele anglo-saxone) atestă că vasal putea deveni benevol și un om înstărit, care depunea jurământ de vasalitate (de slujire seniorului și de supunere lui). Jurământul de fidelitate față de stăpân era legiferat și depus de către vasal fie cu mâna pe Evanghelie, fie pe moaștele unui sfânt. Jurământul de credință semnifica asumarea de către vasal a obligației să nu-i facă niciodată rău seniorului său.

Relațiile de vasalitate au căpătat o răspândire largă în regatul francilor după moartea lui Carol cel Mare (814), odată cu slăbirea puterii centrale. În 847 regele Franciei Occidentale Carol cel Pleșuv (840-847) a emis Capitulariul de la Meerssen în care se prescria ca fiecare om liber din regat să-și aleagă seniorul său. Astfel, la mijlocul secolului al IX-lea, în regatul francilor au fost legiferate relațiile de vasalitate, care au determinat mai apoi sistemul ierarhiei societății medievale, bazat pe deținerea condiționată a pământului de la senior. În regatele anglo-saxone relațiile de vasalitate s-au răspândit, mai ales, în timpul domniei regelui Alfred cel Mare (871-900).